GAZETA KRAKOWSKA

Nro 17.

z KRAKOWA dnia 27 LUTEGO 1828 ROKU we ŚRODĘ.

Z Warszawy d. 15 Lutego.

ZDANIE SPRAWY

Z czynności Dyrekcyi Głównej Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego od dnia 20 Lipca 1827 roku do dnia 20 Stycznia roku 1828.

Z siedmioletniego przeciągu czasu, który zakreśliła Ustawa, do ostatniego utworzenia się Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, z upłynionem półroczem, zaledwie piątą część minęła; ieszcze więc czynności nasze początkowemi nazwać się mogą; ieszcze niektóre przedmioty potrzebuią nowych urządzeń, wydane iuż, przeyrzenia i udokładnienia; ieszcze na drodze doświadczenia zbierać można spostrzeżenia i uwagi, które byt Towarzystwa ustalić, wzrost iego i pomyślność rozszerzyć i powiększyć mogą. Ważne to powołanie, któremu Dyrekcya Główna od początku zawiązania swego, starała się podług sił swoich odpowiedzieć, podziela teraz między inne dwie ieszcze naczelne Magistratury, to iest, Komitet Właścicieli Listów Zastawnych i Komitet Towarzystwa. Pragnęła ie Dyrekcya Główna uyrzeć iak nayrychley w zupełnym składzie, aby i czynności swoie oddać mogła pod kontrolę prawem przepisaną, i korzystać z doświadczenia i światła dostoynych osób, któreby do tych ważnych obowiązków, powołane zostały.

W dniu 15 Września r. z. zwołane Zgromadzenie Właścicieli Listów Zastawnych w myśl art: 188 prawa, celem wybrania Prezesa i Radców Komitetu, odbyło się pod przewodnictwem JO. Xięcia Lubeckiego, Ministra Przychodów i Skarbu, w nader licznym składzie obywateli, nietylko w stolicy zamieszkałych, ale z różnych Woiewództw tym celem przybyłych, co przekonywa, iak mocno instytucyia Towarzystwa Kredytowego, wszystkich mieszkańców kraiu interessuie. — Powołane zostały do urzędowania osoby, mogące dostatecznie ocenić przedmiot, którym się zaymować maią, a ster poruczony Mężowi ze składu naydostoynieyszey w kraiu Magistratury, z grona Senatu Królestwa, Urzędnikowi, który lat kilkanaście, w sprawowaniu różnych publicznych obowiązków, zaszczytnie przepędził, iest naylepszą dla Właścicieli Listów Zastawnych rękoymią, iż interess ich i dobro, pilnie i gorliwie strzeżone będą.

Komitet Towarzystwa, zaymuiąc się dopełnieniem artyk: 159 prawa, mianowicie przeyrzeniem dotychczasowych instrukcyi, organizacyi i etatów, tudzież ułożeniem potrzebnych odmian, powołał do wspólnego działania Dyrekcyią Główną, która do narad w tym względzie, iuż to w gronie Komitetu, iuż u JO. Xięcia Ministra Przychodów i Skarbu należąc, starała się przynieść stosowne obiaśnienia, względem stosunków i potrzeb Towarzystwa, z któremi ią dwuletnie obeznało doświadczenie. Ułożone następnie przez Komitet, nowe urządzenie władz, Towarzystwo oczekuie tylko sankcyi Rządu, aby moc obowiązuiącą zyskało. Ważnem nader, i pożądanem iest to dzieło; dopełni albowiem organizacyi Magistratur Towarzystwa, skreśli w szczegółach wzaiemne ich stosunki, i postawi Komitet Towarzystwa w możności wykonywania atrybucyi prawem wskazanych; uorganizowanie się ostateczne tey Magistratury, tem iest potrzebnieyszem, iż do niey należy rozrządzenie maiątkiem Towarzystwa, to iest funduszami, od dopełnienia obowiązków zbywaiącemi, które dotąd ieszcze szczupłe, stopniowo iednak wzrastać będą, i iuż teraz wymagaią korzystnego na rzecz Towarzystwa użycia.

Stosownie do postanowienia Rady Administracyyney Królestwa z dnia 4go Lipca 1827 r., o którem w przeszłem zdaniu sprawy mówiliśmy, pierwsza zmiana Urzędników Towarzystwa po upływie dwuletniego ich urzędowania, nastąpić ma w dniu 1 Sierpnia r. b.: celem zaś wybrania nowych Urzędników, tak do grona Komitetu, iako też do składu Dyrekcyi Główney i Dyrekcyiów Szczegółowych odbydź się maią zgromadzenia okręgowe Członków Towarzystwa w miesiącu Kwietniu i Maiu roku bieżącym.

Dyrekcya Główna pragnąc wcześnie dopełnić przepisu prawa, wezwały Dyrekcyie Szczegółowe, o nadesłanie potrzebnych materyałów, do ułożenia listy wybieralnych i wybieraiących, i starać się będzie, aby zgromadzenia w właściwych terminach odbyły się, niemniey aby stowarzyszonym dostarczone były wiadomości, iakich w myśl atr: 187 prawa, od mieyscowych Dyrekcyiów domagać się mogą. Szczegółowe czynności Dyrekcyi Główney, peryodycznie co pół roku powracaiące, dotyczą udzielenia pożyczek, losowania Listów Zastawnych, poboru opłat od stowarzyszonych, wypłaty umorzonych Listów Zastawnych i kuponów. O każdey z tych czynności oddzielnie mówić będziemy, a w końcu przedstawiemy ogólny rezultat rachunków, z dołączeniem szczegółów, iakie publiczność i kontroluiące nas władze, interessować mogą.

1. *Udzielanie Pożyczek.*

Właściciele Dóbr, którzy przed dniem 1 Stycznia r. 1827 do Towarzystwa Kredytowego przystąpili, uwolnieni są art: 204 prawa, do tegoż terminu, od wszelkich opłat sądowych, tak za spisanie aktów hypotecznych, iako też ich wyciągu. Zachodziła wątpliwość, czyli uwolnienie to, rozciągać się ma do aktów po dniu 1 Stycznia 1827 roku, chociaż w skutek wcześnieyszego przystąpienia zdziałanych. Przytoczyliśmy w poprzedniem zdaniu sprawy, iż Rząd przez przychylną decyzyią, wątpliwość tę rozwiązał na korzyść stowarzyszonych, i wziął na siebie obowiązek wynagrodzić ryczałtowo Pisarzów i Rejentów Kancellaryów Ziemskich, za wszelkie czynności, które w skutek aktów przystąpienia przed dniem 1 Stycznia zdziałanych, w późnieyszym nawet czasie przedsięwzięte bydź mogą. Dla ustanowienia ilości sprawiedliwego wynagrodzenia, ułożone likwidacyie przez Pisarzy i Rejentów Kancel-

laryy Ziemskich, roztrząsane były w bieżącem półroczu, przez Dyrekcyie Szczegółowe i Dyrekcyią Główną, i Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości przedstawione zostały, a tak przedmiot ten iuż teraz za ostatecznie ułatwiony uważać można.

Celem rozszerzenia ile bydź może Towarzystwa Kredytowego, usuwać przeszkody iakich stowarzyszeni doznawać mogą, będzie zawsze staraniem Dyrekcyi Główney; wprawdzie przeszkody ze stanu hypotecznego wynikaiące, tylko przez strony interessowane ułatwione bydź mogą, lecz gdzie tylko wpływ władz Towarzystwa mógł bydź użyteczny, starała się Dyrekcya Główna czynnie bydź pomocną stowarzyszonym.

Segregacyie podatku ofiary, wstrzymuią udzielenie pożyczki, na wiele dóbr Towarzystwu zastawionych.

Przez długi przeciąg czasu od chwili ustanowienia tey opłaty, dobra ciężar iey łącznie znoszące, przeszły częściami w ręce różnych właścicieli, którzy nie mogą uzyskać pożyczki, iak po ustanowieniu podatku, na każde szczegółowo dobra. Czynione więc były różne przedstawienia, o ułatwienie tey czynności, do Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu, która nie tylko ogółowe w tym przedmiocie rozporządzenia wydać, ale i w każdym szczególnym przypadku stósowne polecenia Kommissyiom Woiewódzkim przesłać raczyła. Jakoż co do niektórych dóbr, iuż pomyślny skutek wspólne usiłowania uwieńczył.

Lecz widoki i chęci rozszerzenia Towarzystwa, powiększenia liczby Stowarzyszonych, ograniczać się muszą bezpieczeństwem Towarzystwa i pewnością, iż opłaty z dóbr przypadaiące, regularnie i niezawodnie wpływać będą. Dotąd ogół udzielonych pożyczek, mało przechodzi piątą część istotney wartości dóbr, solidarnie odpowiedzialnych. Dotąd z pewnością przewidzieć można było, iż opłaty prawem przepisane, ieżeli dobrowolnie uiszczone nie będą, z łatwością przez pierwsze środki exekucyyne ściągnięte zostaną; naymnieysza w tey mierze obawa, mogłaby narażać na niebezpieczeństwo kredyt Listów Zastawnych, które znakomitą część maiątku wielu osób stanowią. Pod tym względem Dyrekcyia Główna zwróciła uwagę, iż Prawo Seymowe zakreślaiąc termin zawiązania się Towarzystwa z dnia 12go Czerwca 1826 roku wspólny dla wszystkiego Stowarzyszonych, obowiązuie tem samem właścicieli dóbr, którzy później uzyskuie pożyczkę, do opłacenia należności za wszystkie upłynione półrocza, z procentem złożonym. W pierwszem i drugiem półroczu, i aż do 1go Październik r. z., w którym rejestra bierżce raty Grudniowey 1827 zamknięte zostały, opłata ta niewielką ilość wynosząca, mogła bydź postawiona, do ściągnienia obok nayblizszey raty zwyczayney. Lecz nadal zwiększa się stosunkowo ta opłata, i wzrasta raptownie tak, iż właściciele, którzyby w bieżącem półroczu uzyskali pożyczkę, musieliby w racie Czerwcowey 1828 r. opłacić blisko 3 i pół od sta, a zatem razem z ratą Czerwcową 6 i pół od sta, coby ciężar opłaty nadzwyczaynie zwiększyło, i do zawodu w uiszczeniu mogło bydź powodem. Chcąc tego uniknąć, dwa tylko środki przedstawiały się Dyrekcyi Główney, to iest: albo trzymaiąc się dotychczasowego postępowania, zmnieyszać żądaną ilość pożyczki tak, iżby na ściągnienie nayblizszey raty, łącznie z procentem złożonym za raty upłynione z pewnością rachować można, albo też zobowiązać właścicieli dóbr, aby przed uzyskaniem pożyczki procent amortyzacyyny upłacili. Nie

wahała się Dyrekcya Główna obrać ostatni środek; pierwszy albowiem, zmnieyszaiąc ogół pożyczki dla pewności uiszczenia iedney części opłaty, miał widocznie niekorzystny wpływ na cały czas trwania Towarzystwa; drugi przeciwnie zabezpieczaiąc Towarzystwo, ułatwia stowarzyszonym sposobność uiszczenia się podzielaiąc na dwie części przypadaiącą od nich należność. Oprócz tego co do właścicieli dóbr, którzy po dniu 1 Stycznia 1827 r. przystąpili, postępowanie to przepisane iest art: 200 prawa, a ten analogicznie stosowany bydź powinien do wszystkich stowarzyszonych, gdy ci nie z winy władz Towarzystwa, nie uzyskali dotąd pożyczki, ale dla tego, iż nie usunęli zachodzących przeszkód, lub nie dopełnili formalności Prawem przepisanych. Od dnia 1go Października Dyrekcya Główną nie udziela pożyczki iak tylko na dobra, których właściciele procent amortyzacyyny, za upłynione raty do kass Towarzystwa złożyli. Może to zmnieyszyło ilość nieco udzielonych w bieżącem półroczu pożyczek, ale dla bezpieczeństwa Towarzystwa i kredytu Listów Zastawnych, było nieuchronnie potrzebne. Pospieszyło z uiszczeniem się wielu stowarzyszonych, dobrze znaiących swóy własny interess, i ogół udzielonych pożyczek, od dnia 20 Lipca r. z. wynosi znakomitą summę 14,778,300. Sporządzony został wykaz imienny dóbr, które pożyczkę uzyskały, i drugi podobny dóbr ieszcze nie załatwionych, bądź dla spóźnionego przystąpienia, bądź też dla niedopełnionych formalności, lub zachodzących przeszkód hypotecznych.

Udzielone pożyczki pod dwoiakim względem uważać można: nayprzód co do stopniowego ich zmnieyszania się, przez wnoszenie opłat półrocznych, których część przeznaczona iest na umorzenie kapitału; powtóre co do ilości w hypotece zapisaney i nominalnie dobra ciężącey, wyiaśnioney w bilansie jeneralnym, wiele wynosi istotna wierzytelność Towarzystwa, po strąceniu uiszczonych przez stowarzyszonych opłat, tu zaś wykazać należy ilość wierzytelności, iak ie hypoteka przedstawia.

Pod tym względem pożyczki nie zmnieyszaią się, iak tylko przez wystąpienie z Towarzystwa niektorych właścicieli dóbr w całości lub w części, w skutku czego Dyrekcya Główna stosowne upoważnienie do extabulacyi długu udziela. Inne wpisy istnieć maią, aż do rozwiązania Towarzystwa i ogólney extabulacyi w myśl Art: 215 Prawa Seymowego. Ta nominalna ilość wierzytelności Towarzystwa dla tego iest stanowczą, iż od niey liczą się opłaty po 3 od sta, w każdem półroczu od stowarzyszonych przypadaiące.

Podług poprzedniego zdania sprawy udzielone pożyczki od czasu zawiązania się Dyrekcyi wynoszą zł: Pol: 90,342,500

W upłynionem półroczu udzielono 14,778,300

Ogół czyni zł: Pol: 105,120,800

Summa ta zmnieyszyła się przez wystąpienie z Towarzystwa w poprzedniczych półroczach w summie zł: Pol: 10,751 gr, 16

W półroczu upłynionem dwa były wystąpienia:

a) Dobra Kołdów w Woiewództwie Kaliskiem, lubo iuż przez dwie raty w rejestrach bierczych zamieszczone były, kiedy jednak dla przeszkód hypotecznych nie mogły odebrać uzyskaney pożyczki, i właści-

ciel dóbr takową w zupełności zwrócił, Dyrekcyia Główna wchodząc w słuszność przytoczonych przez niego przyczyn, postanowiła zaległość z reiestrów bierczych wykreślić i uważać dobra te za występuiące przed dniem 1 Października 1826 roku w summie zł: Pol: 8200

b) Dobra Łukawka w Woiewództwie Sandomierskiem po opłacie raty Grudniowey 1826 i Czerwcowey r. z. złożyły na wystąpienie 17,000 złotych w Listach Zastawnych, uważaią się więc za występuiące hypotecznie w summie zł: Pol: 17,350 gr. 13

Razem czyni wystąpienie 36,301 gr. 29

Zostaie wierzytelności hypotecznych zł: Pol: 105,084,498 gr. 1

Rozróżniaiąc dobra Narodowe od prywatnych, udzielone pożyczki od czasu zawiązania się Towarzystwa Kredytowego na dobra prywatne czynią:

	zł: Pol:	70,415,300
Na dobra narodowe	—	34,705,500
	Razem zł: Pol:	105,120,800

(*Dalszy ciąg nastąpi.*)

Kurs Listów Zastawnych. Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

Za Sto złotych w Listach Zastawnych bez trzech Kuponów białych,

Ani przedaiących, ani kupuiących nie masz.

W Warszawie dnia 14 Lutego 1828 r.

F. H, *Schaber* S. G. K. W.

Z Paryża d. 10 Lutego.

Izba Parów na onegdayszem posiedzeniu trudniła się urządzeniem 7miu swoich kommissyi, a Izba Deputowanych onegday i wczoray zprawdzeniem obiorów swych członków. W teyże Izbie rozdane zostało zaskarżenie P. Peyronnet, byłego Ministra sprawiedliwości, że iedna z spraw kryminalnych ciągnęła się 21 miesięcy.

Słychać, iż za pośrednictwem Konsula obcego Mocarstwa (Hiszpanii) rozpoczęte zostały układy z Dejem Algierskich, dla zakończenia wasni między nim i naszem Rządem.

Umarł tu w tych dniach P. Lallemant, autor historyi Kolumbii i innych pism.

P. Eynard umieścić kazał w gazetach tuteyszych list następuiący.

(*Z Genewy d.* 2 *Lutego* 1828.)

Odebrałem w tey chwili list od Hr. Jana Capodistrias; pisze mi z Malty, gdzie dnia 9go Stycznia szczęśliwie przybył, że naypóźniey dnia 15go Stycznia zamyśla ztamtąd na okręcie liniiowym Angielskim Warspit odpłynąć; towarzyszyć mu ma fregata Rossyyska, a przed Eginą przyłączy się do niego woienny Francuzki okręt. Hr. Capodistrias przy tak godnym konwoiu odpowie zaufaniu Greków i zaszczytowi, który mu sprzymierzone Mocarstwa czynią. Wszyscy, których sprawa Grecyi interessuie, mieć powinni nayzupełnieyszą nadzieię, że przyszły los tego narodu będzie naypomyślniey ustalony. Panuiąca pomiędzy trzema Admirałami zgoda, iest skutkiem szczerości, z iaką Mocarstwa przy oswobodzeniu Grecyi postępuią; tak moralne, sprawiedliwe i nieinteressowne przymierze okazuie wysoki stopień cywilizacyi, i natchnąć powinno wszystkie religiyne i ludzkości sprzyiaiące umysły wdzięcznością. Zostaię, &c. J. G. *Eynard.*

Jeden z podróżnych, który niedawno na wyspę S. Heleny wylądował, powiada, iż ta wyspa tak ściło iest strzeżoną, iak za życia byłego Cesarza. Dozwolono mu odwiedzić grób Napoleona, ale miano na niego baczne oko, gdy znaydował się w pobliskości onego.

W Tulonie pracuią z pospiechem nad naprawieniem i uzbroieniem wszelkiego gatunku woiennych okrętów.

Przybyły dnia 2go b. m. do Marselii, bryg Józef w powrocie z Isle de France, przetrząsany był dnia 4go Stycznia pod 32 stopiem 13 strychem północney szerokości, a 29 — i 25 zachodniey długości przez Paraguayskiego korsarza Oriental, który dnia 4go Grudnia wypłynął z Buenos-Ayres. Zamysłem iego było krążyć przed Madeira, ponieważ Paraguay znayduie się z Portugaliią w woynie.

Z Barcelony d. 2 Lutego.

Hr. d'Espanna wydał pod dniem 24 Stycznia okolnik do władz Katalonii, w którym wzywa ie, aby starały się, iżby rozkazy Króla ściśło były dopełnione. Mianowicie dostrzegł J. K. M. z wielkiem nieukontentowaniem, iż w Katalonii nie są przyzwoicie zachowywane Niedziele i Swięta. Jest to zarodek z nieszczęsnych dni rewolucyi bezbożności i anarchii. W dni świąteczne nie należy ani pracować, ani sklepów otwierać, tudzież szynkównie i kawiarnie w pobliskości kościołów powinny bydź pozamykane, gdyż hałasy w nich przerywaią służbę Bożą; bluźnierstwo i częste klęcie maią bydź surowo karane, i należy wglądać, aby rodzice posyli synów i córki do szkół. Podobnież ma bydź surowa kara na tych rozciągniona, którzy nie płaca dziesięciny. Dostrzegł także Król, iż niektóre klassy ludzi pokazuią się w nie Hiszpańskich, ale zakazanych w kraiu ubiorach, które odnoszą się do czasów powstania w roku 1820 iak na przykład. w czapkach z daszkami, męszczyzni z kulczykami w uszach, długiemi na czoło spadaiącemi włosami, iak rewolucyioniści nosili, w białych kapeluszach i opaskach, na których znayduią się pewne znaki tayno-związkowych, i tak ubrani pokazuią się nawet w kościołach, co wcale nieprzystoi poważnemu Hiszpanow charakterowi. Przeto sądy i inne władze, bez zrobienia wrażenia, użyć maią przełożonych powiatowych, oyców rodzin i maystrów do zniesienia poniżaiących narod takowych ubiorów.

Z Lizbony d. 26 Stycznia.

Hr. Subsera, u którego zrobiono zmowę na wzniecenie rozruchu przy wylądowaniu Infanta Don Miguel, skazany został, iak słychać, na wygnanie o 10 mil od stolicy.

Z Londynu d. 6 Lutego.

Dziś w wieczór zebrały się obie Izby Parlamentu, ale prawie zaraz swe posiedzonia odroczyły.

Lordowie Skarbu nadali portowi Barnataple (*Devonshire*) prawo składowe na wszystkie obce płody, wyiąwszy tylko Wschodnich Indyy.

Rozchodzi się osobliwsza wieść, że P. Herries, członek gabinetu Lorda Wellingtona, wspólnie z P. Maberley, należącym do stronnictwa Whigow, odkupili prawo wydawania *Morning-Chronicle*, nayliberalnieyszego dotąd w Londynie pisma; lecz może tylko nadadzą mu innego redaktora, iak nadano Kuryerowi, i zrobią go Ministrowskiem.

Gazeta *Morning Herald* utrzymuie ciągle, że Admirał Condrington zlużowany zostanie. Turcy, wyraża, żądaią 150 mill. pia-

strów wynagrodzenia za zniszczenie ich floty, i zapewne będzie im iakieś wynagrodzenie przyznane.

Z strony trzech sprzymierzonych Mocarstw wydane bydź ma oświadczenie, w którem Porta wezwaną będzie: 1) do wysłania pełnomocników do oznaczyć się maiącego mieysca, zapewne Korfu; 2) że ci wysłańcy przybydź maią w oznaczonym czasie z potrzebnemi instrukcyiami i pełnomocnictwami; 3) że umowa względem pokoju zawarta bydź ma w przepisanym czasie, i Porta nie może odmówić iey zatwierdzenia, ieśli nie chce woyny.

Infant Don Miguel wsiadł dziś w Plimut na Portugalski okręt. Fregata Angielska, na którey znayduie się Poseł Angielski przy Dworze Portugalskim, P. F. Lamb, towarzyszy temu okrętowi.

Mówią, że naczelne dowództwo woyska otrzymał Lord M. Hill.

Z Stambułu d. 25 Stycznia.
(Z Dostrzegacza Austryiackiego.)

Przedsięwzięte w ostatnich 14 dniach surowe środki przeciw unitom Ormianom, zatrwożyły słusznie chrześciiańskich mieszkańców tey stolicy. Lubo właściwy powód do tych środków nie iest wiadomy, sądziemy iednak, iż następne przytoczenie wyiaśni go poniekąd.

Ormiańscy Chrześciianie, którzy iak wiadomo tak od Wschodniego, iako też Rzymskiego Kościoła oddzieloneni byli, posiadaią 4ch duchownych Patryarchów, z których naywyższy, przydaiący także sobie tytuł *Catholicos*, mieszka w sławnym klasztorze Eczmiadzin (o kilka mil za zachód od Eriwanu) dway inni w Tureckiey mnieyszey Azyi, czwarty w dawniey Perskiey, a od r. 1813 w Rossyyskiey prowincyi Shirvan. Pod temi Patryarchami zostaie pewna liczba Arcybiskupów i Biskupów. Jeden z tych Arcybiskupów iest naczelnikiem gminy Ormiańskiey w Stambule i nosi także honorowy tytuł Ormiańskiego Patryarchy.

W ciągu wieku 18go mnóstwo gmin Ormiańskich w Europie i Azyi przyłączyło się zwolna dobrowolnie do Kościoła Rzymskiego, iednak nie przez akt publiczny, uznały supremacyią Papieża i przyięły główne nauki wiary Katolickiey, z zatrzymaniem tylko części rytuału dawnego swoiego Kościoła. Unitów i Ormianów znayduie się znaczna liczba w Tureckich prowincyiach. Głównem ich siedliskiem w mnieyszey Azyi iest miasto Angury (Angora). Porta nie była formalnie o ich związku z Rzymem uwiadomiona, dla tego też nie dozwoliła im (przynaymniey w stolicy) mienia własnego kościoła, i uważała ich zawsze iako powinowatych przez religiią z uznanemi przez nią Arcybiskupami czyli Patryarchami. Doznawali zawsze nieograniczoney tolerancyi, i w ten czas tylko zagrożonemi byli przerwą, gdy, iak w roku 1781 i 1819 nieprzyiaźny im Patryarcha starał się podać ich w podeyrzenie u Rządu Tureckiego.

Gdy w przeszłoroczniey kampanii Rossyyskiey Perska Armeniia (prowincyia Erivan) przez woyska Rossyyskie zdobytą, i Patryarcha Eczmiadzinu stał się wazalem Rossyyskim, nadeszła od Turecko-Perskiey granicy do Porty wiadomość, że znaczna część Ormiańskich Chrześcian udaie się z Tureckich prowincyy pod opiekę owego Patryarchy. Jak dalece ta wiadomość była prawdziwą, wiedzieć niemożna. W żadnym iednak

przypadku nie mogła się tyczeć Ormianów unitów katolików, gdyż niemożna sądzić, aby przywiązanemi byli do niennickiego Patryarchy. W stanie atoli obawy, podeyrzliwości i wstrząśnienia, w iakim znayduie się teraz Porta, dostateczną była ta okoliczność do wzbudzenia gniewu Sułtana. Ormiański Patryarcha zapytany był iak dalece ręczyć może za przyszłą wierność iego duchowney pieczy podległych gminów; ten odpowiedział, iż ręczy za swoich współwierców, ale za nie zostaiących pod iego dozorem katolickich Ormianów ręczyć nie może. I tak wyszedł rozkaz, aby wszystkie rodziny katolickich Ormianów, które od dawna przeniosły się z Angory do Stambułu, bez różnicy stanu, wieku i płci w 12 dniach stolicę opuściły i do Azyi powróciły, i rozkaz ten z nay większą surowością dopełniony. W tymże czasie Patryarcha Ormiański zwołał do głównego swoiego kościoła naczelników osiadłych w Stambule katolickich Ormianów, napominał ich w swey mowie, aby wyrzekli się związku z Rzymskim Kościołem i błędów, oznaymuiąc im, iż Sułtan nie chce ich nadal iako oddzielną religiyną sektę cierpieć. Nakazał im oraz wyraźnie, aby opuścili swoie mieszkania w Pera i Galata, w pobliskości Kościołów chrześciiańskich i poselstw będące, i przenieśli się do Ormiańskiey części miasta.

Ministrowie Porty na dzielne przełożenie, które Cesarsko-Austryiackie Poselstwo przeciw temu uciążliwemu środkowi uczyniło, odpowiedzieli z zapewnieniem, że Porta daleką iest od mieszania się do religiynych mniemań i kłótni lub prześladowania iakiego bądź wyznania ludzi z powodu ich religii, ale tylko powoduią nią polityczne względy.

Porta odebrała wiadomość, że wyszła dnia 20 Grudnia r. z. z portu Navarino reszta Turecko-Egipskiey flotty, składaiąca się, wraz z przewozowemi okrętami z 54ch żaglów, nad których naprawieniem po klęsce dnia 20 Października z pośpiechem pracowano, dnia 29 Grudnia do Alexandryi zawinęła. Na tey eskadrze, oprócz dowódcy części Egipskiey flotty, Moharem Beja (zięcia Baszy Egipskiego) Kapudana i Patrona Beja, i maytków nią kieruiących, znaydowali się maytkowie zniszczonych w bitwie okrętów, chorzy i ranieni, kobiety, pomiędzy któremi część haremu Ibrahima Baszy, dzieci, &c. w liczbie około 15,000 głów. Pozostały się ieszcze w Navarino ieden liniowy okręt (bez masztów), 2 brygi, 1 galera i 1 palny statek.

Kiaia Bey (Minister spraw wewnętrznych) Ahmed Chelusi Effendy został oddalony, a na iego mieysce mianowany dotychczasowy Emini (Intendent arsenału) El-hadsch Said Effendy.

Dziś Baron Hübsch doniósł Porcie uroczyście o mianowaniu siebie Kr. Duńskim Ministrem-Rezydentem, a iutro wedle zwyczaiu powitany będzie przez Tłumacza Porty.

Podług doniesień z Syra Poseł Rossyyski, P. Ribeaupierre, po 10ciodniowem zabawieniu na tey wyspie, odpłynął dnia 3go b. m. na fregacie Rossyyskiey Konstanty do Eginy, gdzie wysadził na ląd P. Vlassapulo, był go Rossyyskiego Konsula jeneralnego w Patras, i iak zapewniaią, ustanowił go Ajentem Rossyyskim przy tameczney Grecko-rządowey kommissyi.

DODATEK
DO Nro 17.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 27 LUTEGO 1828 ROKU WE SRODĘ.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumira.

Dzień godzina	Barometr z reduk: na 0°	Therm: czyli stopień	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
Lutego	cali lin:	stopnie	stop:			
god: 7	27 0, 183	+ 0. 4	89	Wschodni słaby	Chmury	
12	„ 0, 407	+ 2. 8	83	„ mocny	Pochmurno	
23. 3	„ 0, [illegible]	+ 2. 1	85	„ „	„ „	
9	„ [illegible], 3[illegible]8	+ [illegible]. 7	90	„ słaby	„ „	Deszcz.
[illegible]	[illegible] [illegible]01	— 1 0	91	Wschodni słaby	Mgła	
24. 12	„ 3, 27[illegible]	+ 4. 9	81	„ „	Chmury	
3	„ 3, 109	+ 5. 2	83	„ „	Pochmurno	o g. 3 1/2 deszcz.
9	„ 4 3[illegible]7	+ 1. 9	90	Połud: Za. słaby	„ „	
[illegible]	[illegible] [illegible], [illegible]	+ 2. 0	90	Połud: Za. słab[illegible]	Pochmurno	Deszcz.
25. 12	„ 7, 517	+ 3. 8	82	„ mocny	„ „	
3	„ 7, 763	+ 2. 8	89	„ średni	„ „	
9	„ 8, 970	+ 1. 8	90	„ słaby	„ „	Mgła.

J. *Steczkowski*, Z. A. O.

Z *Madrytu d.* 31 *Stycznia.*

Ces. Rossyyski Poseł, P. Oubril, złożyć miał Królowi dwa listy od N. Cesarza Jmci Rossyi, z których w iednym winszuie mu przytłumienia buntu w Katalonii. P. Oubril widuie się kilka razy przez dzień z Królem, nie opowiadaiąc się w cale P. Calomarde, a odwiedzenia iego trwaią po kilka godzin.

Wyznaczona została kommissyia do ułożenia kodexu handlowego, lecz nie zasiada w niey ani ieden kupiec. Jutro ma bydź konsulat handlowy zaprowadzony.

Z Bilbao donoszą o strasznem i oburzaiącem zdarzeniu. Liczna banda rabusiow napadła na bogaty klasztòr w Zaraz nad Ibaichaval i szturmem opanowała; zabrała wszystkie skarby, uwiozła 15 zakonnic i nowicyuszek, wszystkie còrki znakomitych rodzin.

W Saragossie rozstrzelano 8 Agraviadosow, pomiędzy któremi 4 Ilimitadosow. Zna-

ny herszt Gato, który zaburzał Walencyią, ścisniony od woyska Królewskiego schronił się do domu, który został zapalony i on zginął w płomieniach.

W Walencyi czynione są w kościołach modły o deszcz.

Z Rio-Janeiro d. 30 Listopada.

Dnia 15go b. m. przybył tu Angielski woienny bryg Jaseur z morza południowego. Przywiózł sztaby srebra, platyny, stare kościelne naczenia i nieco gotowizny, w wartości 830,000 piastrow, z których 750,000 przeznaczonych iest dla Anglii, 95,000 dla Rio-Janeiro. Przy odeyściu tego okrętu z Calao. w dniu 10 Sierpnia, Jenerał La Mar, nowy Prezydent Peru, oczekiwany był co chwila w Guayaquil. Kongres rozpoczął niedawno swoie posiedzenia i zatrudnił się naprzód postanowieniem potrzebnych formalności. Członki posiedzeń pobieraią codziennie po 10 piastrow. Kray był spokoyny. W Chili, gdy Jaseur dnia 22go Wrześnią Valpairoso opuścił, panowała także nayzupełnieysza spokoyność, i z P. Pinto, który prowadzi rząd i miany iest za nayzdatnieyszego męża, wszyscy byli kontenci. Z rzeki Plata nie nadeszły od dawnego czasu żadne doniesienia; lecz iak tu, tak i w Monte-Video spodziewano się, że pokóy na korzystnych dla obu stron warunkach wkrótce zawarty zostanie. — Admirał Otway po czterechmiesięczney niebytności, podczas którey zwiedził stanowiska pod iego wiedzą zostaiących okrętów w portach północnych, powrócił tu i był równie, iak w Bahii i Pernambuko, dobrze przyięty. Nie zą długo uda się na rzekę Plata.

— Dnia 5go Grudnia —

Rząd nasz miał posłać nowe propozycye pokoiu do Buenos-Ayres, i wedle wszelkich okoliczności zdaie się, że woyna nie potrwa ani półroku. — Dotychczasowe podatki zatwierdzone są przez Izby prawodawcze na rok 1828. — Od Listopada r. z. aż do tegoż miesiąca r. b. wprowadzono do portu tuteyszego 30,000 niewolników, nie licząc 2164 umarłych w drodze lub zabranych.

Od brzegów niższey Elby d. 16 Lutego.

Podług zdania sprawy N. Królowi Jmci Duńskiemu przez Majora Abrahamson, zaprowadzenie sposobu wzaiemnego uczenia w tem Królestwie czyni wielki postęp. Na końcu roku zeszłego przyięło go iuż 2033 szkół, a 368 oświadczyło się za iego przyięciem.

Na końcu przyszłego miesiąca Pani Katalani wyiedzie z Kopenhagi do Paryża.

Dnia 24go Stycznia woda wyrzuciła na zachodni brzeg ieziora Sylt wielką nieżywą rybę, którą tameczni znawcy osądzili bydź *Balaena Boops* wedle Lineusza, małooozna zwana. Ma długości do 74 stóp, a naywiększa iey grubość wynosi 28 stóp Hamburgskich. Ogon iest 1272 stopy szeroki. Tłuszczu nie wiele miała.

Od brzegów Menu d. 14 Lutego.

Na obchód 60tey rocznicy urodzin N. Cesarza Jmci Austryi Poseł tego Monarchy przy Seymie Związku Niemieckiego, Baron Münch-Bellinghausen, dał dnia 12go Lutego w Frankforcie wielki obiad, na którym znaydowali się wszyscy obecni Posłowie, oba rządzący Burmistrze i niektórzy Senatorowie. Muzyka przy stole grała pieśń ludu Austryiackiego: "Boże zachoway Cesarza Franciszka!,, W wieczór świetny bal zakończył uroczystość dnia tego. — Ces. Austryiacka osada w Moguncyi obchodziła także nayuroczyściey rocznicę urodzin Monarchy swoiego.

W tych dniach przebiegło przez Moguncyią kilku Rossyyskich gońców, iadących z Petersburga i tamże.

P. Angelo Mai w Rzymie zrobił znowu ważne odkrycia i wynalazł dotąd nieznane, ale wiary godne ułomki Dyodora Sycilyyskiego, Dyonisego z Halikarnasu, Dio Cassiusza i Poliba, nowe historyczne dowody z dawnych dziejów, tyczące się jeografii, chronologii i sztuki woienney.

Towarzystwo przyiaciół Greków w Turgowii ogłosiło rapport o dochodach swoich od roku 1822; wynoszą one 4633 zł: Reyńskich. Między innemi otrzymało w darze od Prałata klasztoru Benedyktynów w Fischingen medal bity roku 1684 na pamiątkę przymierza między Austryią, Polską i Wenecyią, przeciw Turkom zawartego. Medal ten wyobraża na iedney stronie trzech sprzymierzeńców: Sobieskiego, Leopolda i Dożę Weneckiego, trzymaiących prawą ręką łańcuch spięty, a w lewey miecze. Napis iest taki: "Die Eintrachts-Treu dies Helden drei mit Sieg erfreu.„ Poniżey: "Confoederatio et Concordia.„ Na stronie odwrotney: "Durch diesen Bund der Türkenhund muss gehn zu Grund.„ Nad tym napisem wyobrażona iest bitwa między psem z iedney, a orłem Polskim, orłem Weneckim i orłem Cesarskim, z drugiey strony. U samego spodu iest napis: "Durch Gottes Hand dies dreifach Band hab lang Bestand.„

Od granic Tureckich d. 4 Lutego.

Podług doniesień z Smirny do dnia 18 Stycznia Spektator Wschodni, który umieścił kilka artykułów przeciw Rządowi Francuzkiemu i 3 sprzymierzonem Mocarstwom, przestał wychodzić; główny Redaktor tego pisma, Kupiec Francuzki Blaque, został z rozkazu tamecznego zastępcy Konsula Francuzkiego, P. Castagne, za zgodą Admirała de Rigny uwięziony i miał bydź na korwecie Pomona do Francyi odesłany. Za złożeniem tylko 10,000 piastrów porękoymi otrzymał 10 dni czasu do urządzenia swoich interessów. Jego współpracownik, nieiaki Vigouroux, uniknął przez ucieczkę podobnegoż losu. — Daley piszą z tegoż miasta: Przez przybyłą dnia 16go b. m. na powrót do portu naszego z Navarino Cesarsko-Austryiacką woienną korwetę Veneto pod Kapitanem Corner, dowiedzieliśmy się, iż za pośrednictwem Ces. Austryiackiey marynarki nastąpiła wymiana znaczney liczby Tureckich i Greckich brańców i inny ieszcze obszernieyszy tego rodzaiu środek umówiony został, na który Ibrahim Basza przez ludzkość dla obu walczących stron zezwolił. Kapitan Corner, który uskutecznił rzeczoną wymianę, otrzymał w podarunku od Ibrahima Baszy przepyszny pałasz, a za przybiem do Poro, gdzie dnia 30 Grudnia wymiana nastąpiła, od tamecznych Prymatów i przybyłey z Hydry deputacyi podziękowaniami obsypany został. Lord Cochrane dał dla niego wspaniały obiad, na którym znaydowali się Miaulis, Tombasowie i Podpułkownik Heidegger.

Gazeta Florencka zawiera: Listy z Korfu potwierdzaią wiadomość, że Grecy osadzili wysepkę Vasilady i nie liczna iey osada odpłynęła do Missolongi. Turcy w Anatoliko żądali 4ch dni czasu do namyślenia się względem proponowanego im przez Greków oddania tego mieysca. W Korfu słychać było, że Ibrahim Basza zabiera się do odpłynienia z Morei, i że odesłał iuż chorych i ranionych do Egiptu.

Znayduiący się w Malcie Admirałowie Mocarstw sprzymierzonych odebrali rozkaz do poczynienia w Ankonie takich urządzeń, aby tam zawsze znaydowali się w gotowo-

ści Rossyyscy i Angielscy gońcy do rozwożenia na swoie mieysca przychodzących pism z Malty.

Do Odessy nadeszła pod dniem 14 Stycznia z Stambułu wiadomość, że bogaty naczelnik kupeckiego Domu Rally, Sciota, zaprowadzony, został do więzienia Bostangi-Baschi i tam po wytrzymaniu dwóchdniowych tórtur uduszony został. Wnoszą ztąd, iż zamek na Scio musiał się nakoniec poddać Grekom. Inni Grecy, których podobnyż los czekał, ratowali się wcześnie ucieczką.

Dostrzegacz Austryiacki zawiera następuiący wyimek z listu z Jass pod dniem 4 Lutego. Podług nadeszłego w tey chwili z Galic u doniesienia w wszystkich Naddunayskich Tureckich twierdzach odczytany został firman Sułtana, mocą którego wszystkim Tureckim żołnierzom zabronione iest pod karą śmierci stąpienie pod iakim bądź pozorem na ziemię obu Xięztw (Mułtan i Wołoszczyzny).

TEATR NARODOWY.

Jutro we Czwartek, to iest dnia 28 b. m. daną będzie klassyczna Traiedya w 4ch aktach Pjotra Kornela, przekładu L. Osińskiego: *Horacyusze*, w którey JPani z Pięknowskich Zaleska, iako gość wystąpi na Scenę w roli *Kamilli*.

W przyszły zaś Wtorek, to iest dnia 4 Marca r. b., na Benefis JPani Wiktoryi Winnickiey wznowiona będzie Wielka Traiedya w 5ciu aktach wierszem P. Grilpatzer, z niemieckiego naśladowana przez JP. Starzyńskiego: *Matka Rodu Dobratyńskich*.

Dnia 25 i 26 Lutego 1828 r.

Cena Zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł. gr.	2. Zł. gr.	3. Zł. gr.	4. Zł. gr.
— Pszenicy	14 15	14 —	13 —	11 15
— Zyta	12 —	11 15	11 —	10 15
— Jęczmienia	11 15	11 —	10 —	9 —
— Grochu	15 15	15 —	14 15	14 —
— Owsa	7 —	6 15	6 —	— —
— Jagieł	22 —	21 —	20 —	19 —
— Rzepaku	— —	— —	— —	— —

LOERYIA KRAIOWA.

W 283 Ciągnieniu dnia 27go Lutego 1828 roku w przytomności Osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następuiące:

36. 73. 88. 44. 24.

Przyszłe 284 Ciągnienie dnia 5go Marca 1828 r. przypada.

DONIESIENIA.

Podpisany Notaryusz W. M. Krakowa z Okręgiem, na żądanie Pana Sebastiana Drelinkiewicza Obywatela W. M. Krakowa, Kamienicy w Krakowie w Gminie IV. pod L. 481 staoiącey właściciela, uwiadomia Publiczność, iż gdy tenże Pan Drelinkiewicz summę tak kapitalną, iako i prowizyonalną wraz z kosztami prawnemi (na satysfakcyią którey wzwyż wyrażona Kamienica w Krakowie pod L. 481 stoiąca, na sprzedaż przez publiczną licytacyią pod dniem 26 Stycznia r. b. w Gazetach i Dzienniku Rządowym ogłoszona była) P. Janowi Nepomucenowi Gielg sprzedaży tey żądaiącemu, zupełnie i w całkowitości wypłacił, i na wypłacone przed podpisanym Notaryuszem od tegoż Wierzyciela, z wolnością extabulacyi kwit otrzymał. Przeto samo z siebie wynika, iż powyżey wyrażone ogłoszenie licytacyi z dnia 26 Stycznia 1828 r. rzeczoney Kamienicy upada.

W Krakowie dnia 23 Lutego 1828 r. — Leo Rawicz *Pszczółkowski*.

Dnia 28 b. m. i r. o 9tey zrana w Chrzanowie, a o 2giey z południa w Trzebini, sprzedawane będą w drodze exekucyi Sądowey ruchomości, iako to: landszafty, obrazy, siano, ziemniaki, szafy, beczki; w Trzebini: zegar, komody, zboże, słoma, suknie, jałówki, krowy, kłody i t. p.; w Chrzanowie 4 Marca r. b. sukna, różne naczynia kowalskie, sprzęty domowe; w Nowey Górze dnia 6 Marca r. b. o 10tey zrana a o 2giey z południa i dni następne sprzedane będą: meble pokoiowe, armata i moździerz do strzelania, żelaziwo, faski, flaszki, puszki, narzędzia jeometryczne, ubiór górniczy, łańcuchy, powrozy, pudła, kaydany, ważki dukatowe z granami, ostrogi, szafy, xiążki w różnych językach, maszyna do rznięcia sieczki, wanny i t. p. drobiazgi domowe. Maiących chęć kupna, podpisany na oznaczone mieysca i czasy, z gotówką zaprasza.

W Chrzanowie dnia 23 Lutego 1828 r. — Tomasz *Jaworski*, Kom: Sąd.